

Agnieszka Wilk

Biblioteka Główna

Uniwersytet Marii-Curie Skłodowskiej w Lublinie

ORCID ID: 0009-0000-5797-4875

Joanna Chmura

Biblioteka Główna

Uniwersytet Marii-Curie Skłodowskiej w Lublinie

ORCID ID: 0009-0000-4035-627X

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI „REINFORCE! WZMACNIANIE
POLITYKI OTWARTOŚCI W NAUCE NA UNIWERSYTECIE
WARSZAWSKIM”, 24–25 PAŹDZIERNIKA 2024 R., BIBLIOTEKA
UNIWERSYTECKA W WARSZAWIE

W dniach 24–25 października 2024 r. odbyła się w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego międzynarodowa konferencja poświęcona wspieraniu otwartej nauki na polskich i europejskich uczelniach. Stanowiła ona zwieńczenie prac związanych z uruchomieniem w 2024 r. na Uniwersytecie Warszawskim dwóch nowych repozytoriów – Repozytorium Danych Badawczych UW i Repozytorium Instytucjonalnego UW (ReIn UW). Dwudniowe spotkanie w gronie przedstawicieli polskich i zagranicznych środowisk naukowych, bibliotekarskich i eksperckich, w którym wzięło udział 140 osób, było okazją do zapoznania się z nowymi bazami Uniwersytetu Warszawskiego oraz wymiany doświadczeń w zakresie otwartego dostępu do publikacji i danych badawczych, związanych z tym korzyściami i wyzwaniem.

Konferencję otworzyła dr hab. Jolanta Talbierska, p.o. dyrektora BUW, witając prorektora ds. badań UW prof. dr hab. Zygmunta Lalaka, dyrektorów bibliotek akademickich, przedstawicieli firmy PCG Academia i gości zagranicznych. W wystąpieniu inauguracyjnym prof. dr hab. Zygmunt Lalak przedstawił podstawowe informacje o nowych repozytoriach UW, ich roli w zwiększaniu widoczności działalności

naukowej i badawczej pracowników uczelni. Podkreślił znaczenie otwartości nauki i jej dostępności dla wszystkich zainteresowanych jako rodzaj zobowiązania wobec podatników finansujących działalność naukową. Wspomniał o zasadach otwartej nauki na UW, kwestii praw autorskich i konieczności zabezpieczenia interesów twórców. Podziękował wszystkim zaangażowanym w uruchomienie repozytoriów, podkreślając znaczącą rolę bibliotekarzy w rozwoju tego projektu. Następnie głos zabrał Prezes Zarządu PCG Academia Łukasz Nowak, który podziękował władzom UW za powierzenie im firmie prac dotyczących informatyzacji uczelni, a pracownikom BUW i zespołowi wdrożeniowemu za efektywną współpracę. Przedstawił najważniejsze informacje dotyczące wdrożenia i uruchomienia repozytorium naukowego opartego na oprogramowaniu DSpace 7.

Obrady rozpoczął dr inż. Michał Doligalski, dyrektor Departamentu Innowacji i Rozwoju MNiSW, którego o zabranie głosu poprosiła moderująca pierwszy panel wicedyrektor BUW Magdalena Rowińska. Prelegent przedstawił w swoim wystąpieniu rozwój idei otwartej nauki w Polsce, podkreślił jej rolę oraz napotykaną zagrożenia, między innymi ze strony AI. Zapoznał słuchaczy z pracami nad polityką otwartych danych badawczych w MNiSW, zaakcentował korzyści płynące z tego faktu, a zwłaszcza demokratyzację wiedzy i wskazał na konieczność współpracy w zakresie otwartej nauki.

Na pierwszy panel pod nazwą: „Polityka otwartości w nauce na Uniwersytecie Warszawskim” złożyły się trzy wystąpienia oraz panel dyskusyjny. Jako pierwsi wystąpili Anna Książczak-Gronowska z Oddziału Wspierania Nauki BUW i Piotr Maśalski z PCG Academia, którzy wspólnie zaprezentowali zagadnienie: „Projekt ReIn w oparciu o DSpace – a wzmocnienie otwartości w nauce na UW”. Przedstawiono założenia Polityki otwartej nauki Uniwersytetu Warszawskiego, najważniejsze informacje na temat Repozytorium Instytucjonalnego UW oraz zalety jego posiadania. Aktualizacja i rozwój ReIn UW miały na celu centralizację procesu gromadzenia i dystrybucji dorobku naukowego uczelni oraz zapewnienie długoterminowego przechowywania zgromadzonych dokumentów. Przeanalizowano kolejne etapy związane z wdrożeniem ReIn UW zarówno te, które były po stronie UW (finansowanie, stworzenie zespołu, wybór oprogramowania), jak i te, za które odpowiedzialna była PCG Academia jako wykonawca. Prelegenci podkreślili duże zaangażowanie obu podmiotów, które przełożyło się na owocną współpracę podczas wdrożenia.

Okoliczności powstania Repozytorium Danych Badawczych przedstawili Dominik Purchała z Centrum Kompetencji Cyfrowych UW i Wojciech Fenrich reprezentujący Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego UW. Podkreślając, że omawiane repozytorium jest elementem innych repozytoriów ICM UW, zaprezentowali oni podstawowe założenia projektu, najważniejsze cechy charakteryzujące repozytorium oraz wskazali zasady deponowania,

weryfikowania, publikowania i udostępniania danych badawczych. Przedstawili również dane dotyczące wykorzystania Repozytorium „Dane Badawcze UW” w ciągu 12 miesięcy, które minęły od jego uruchomienia (ponad 250 użytkowników, ponad 200 zbiorów danych zdeponowanych bezpośrednio w repozytorium i ponad 230 rekordów zbiorów zdeponowanych w źródłach zewnętrznych, widocznych w obrębie repozytorium). W wystąpieniu wielokrotnie podkreślano rolę i konieczność prowadzenia szkoleń wśród pracowników i doktorantów UW.

Kontynuację tematu stanowiło wystąpienie Jakuba Szprota (ICM UW) na temat roli „ICM UW dla Otwartej Nauki”, który zaprezentował kompleksowe rozwiązania dla otwartej nauki podejmowane przez ICM oraz ich działania na poziomie europejskim i krajowym. Omówił najważniejsze serwisy funkcjonujące w tym obszarze, między innymi Bibliotekę Nauki, Repozytorium Otwartych Publikacji Naukowych, Repozytorium Otwartych Danych oraz ekosystem repozytoriów danych badawczych. Odwołując się do wcześniejszych postulatów, przedstawił oferowane przez ICM UW działania i materiały informacyjne i szkoleniowe dotyczące otwartej nauki i zarządzania danymi badawczymi oraz prowadzone prace eksperckie. Dalsze działania jednostki będą skierowane na rozwój otwartego dostępu do publikacji w modelu diamentowym, rozbudowę ekosystemu repozytoriów danych badawczych, budowę krajowej infrastruktury chmurowej otwartej nauki, udział w tworzeniu i rozwijaniu EOSC Federation.

Po przerwie na kawę odbył się panel dyskusyjny pod hasłem: „Otwarta Nauka – szanse, korzyści, wyzwania”, moderowany przez dr Annę Wałek (Prezydent International Association of University Libraries, EOSC). W panelu udział wzięły prof. ucz. dr hab. Anna Cetera-Włodarczyk (Instytut Anglistyki UW), prof. dr hab. Emilia Łojek (prodziekan ds. nauki, Wydział Psychologii UW), Karolina Minch (pełnomocniczka dyrektora BUW ds. otwartej nauki), dr hab. Julia Pawłowska (zastępca dyrektora Instytutu Biologii Ewolucyjnej UW). Dyskusja dotyczyła przede wszystkim zarządzania danymi badawczymi z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych dyscyplin naukowych oraz polityki otwartości w polskich uczelniach. Na wstępie Karolina Minch przybliżyła inicjatywy UW oraz rolę BUW w działaniach na rzecz otwartej nauki, w tym budowanie zespołu eksperckiego w celu wspierania pracowników naukowych. Kolejna część dyskusji dotyczyła wyzwań związanych z udostępnianiem danych w różnych dziedzinach naukowych. Prof. dr hab. Emilia Łojek i dr hab. Julia Pawłowska zwróciły uwagę na konieczność uwzględniania kwestii etycznych w procesie otwierania nauki i podkreśliły, że nie wszystkie dane mogą być udostępniane na zasadach open access, zwłaszcza jeśli dotyczą danych, które mogłyby zostać wykorzystane w niewłaściwy sposób. Z takimi sytuacjami mamy do czynienia między innymi w naukach psychologicznych, w których istotne jest uwzględnienie świadomej zgody badanych oraz ochrona danych wrażliwych.

Innym wyzwaniem jest bardzo duża różnorodność danych i stosowanych metod badawczych oraz brak spójnych standardów kodowania i zapisywania danych, co znacznie komplikuje sposób ich prezentacji. Z kolei prof. ucz. dr hab. Anna Cetera-Włodarczyk zauważyła, że w naukach humanistycznych częstym problemem bywa praca na tekstach objętych prawami autorskimi i brak precyzyjnych rozwiązań prawnych w tym zakresie. Wszystkie uczestniczki panelu zwróciły też uwagę na wysokie koszty związane z deponowaniem danych. Kolejna część panelu odnosiła się do korzyści płynących z publikowania danych badawczych. Opinie panelistek w tej kwestii były w dużej mierze zbieżne i dotyczyły przede wszystkim zwiększenia widoczności zasobów i efektów badawczych, co przekłada się na możliwość szerszego ich wykorzystania przez przedstawicieli różnych dziedzin nauki. Dzięki temu można zmniejszać redundancję w badaniach naukowych i ograniczać koszty, a jednocześnie włączać się w szersze nurty badawcze i rozszerzać współpracę. Inne rodzaje korzyści to podnoszenie jakości badań, wzrost transparentności metod badawczych oraz przyczynienie się do standaryzacji i wiarygodności nauki. Konsekwencją większej dostępności nauki może być zwiększenie świadomości społecznej i przeciwdziałanie dezinformacji. Istotne jest również umożliwienie obywatelom uczestnictwa w nauce, zaznajomienie ze stosowanymi metodami w ramach nauki obywatelskiej. Na zakończenie podkreślono, że mimo istotnego wzrostu świadomości odnośnie do otwierania nauki, w środowisku naukowym nadal są duże wątpliwości co do upubliczniania danych, dlatego bardzo ważne jest przekonywanie naukowców do tej idei oraz kształcenie w zakresie zarządzania danymi.

Pierwszą sesję zakończyła dyskusja dotycząca konieczności rozszerzenia kształcenia i szkolenia zarówno naukowców, jak i osób odpowiedzialnych za zarządzanie danymi, gdyż obecnie jest ono niewystarczające.

Drugi panel zatytułowany „Otwarta nauka na polskich uczelniach i jej wpływ na międzynarodową rozpoznawalność” prowadził Łukasz Wawer z PCG Academia. Wzięli w nim udział przedstawiciele kilku bibliotek akademickich: Olimpia Małecka (kierownik Oddziału Informacji Naukowej Biblioteki i Centrum Informacji Naukowej Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu), dr Leszek Szafranski (wicedyrektor Biblioteki Jagiellońskiej ds. zasobów cyfrowych), dr Paulina Studzińska-Jaksim (dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie), Sebastian Wojnowski (p.o. dyrektora Biblioteki Głównej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie). Podczas dyskusji paneliści przedstawili doświadczenia swoich jednostek w drodze do otwartego dostępu, stan obecny i plany, a także osiągnięcia i porażki. Dr Paulina Studzińska-Jaksim podzieliła się z zebranymi informacjami na temat polityki otwartego dostępu w UP w Lublinie oraz działań podejmowanych w zakresie promocji otwartej nauki. Zwróciła uwagę na konieczność współpracy i edukacji, ale też na dostęp do odpowiedniej infrastruktury i korzystanie ze sprawdzonych systemów, które gwaran-

tują odpowiednią jakość i obsługę. Poinformowała również, że reprezentowana przez nią uczelnia dysponuje repozytorium i dąży do zielonej drogi otwartego dostępu, co niestety nie zawsze jest możliwe. Działania związane z tworzeniem i funkcjonowaniem repozytorium UJ przedstawił dr Leszek Szafranski, zwracając uwagę na konieczność dokonania rozpoznania, jak takie systemy budowane są w Europie i na świecie. Przywołał argumenty, które zdecydowały o wyborze DSpace jako narzędzia do budowy repozytorium, nadmieniając, że DSpace służy nie tylko do gromadzenia danych, ale też do ich wymiany między różnymi systemami. Podkreślił, że UJ jako bardzo duża uczelnia wytwarza ogromne ilości danych różnego typu i ważne jest, by były one widoczne w kraju i na świecie. Nadmienił też, że współpraca międzynarodowa w zakresie otwartej nauki na UJ jest na wysokim poziomie. Dziękując za doświadczenia z macierzystych jednostek, Olimpia Małecka poinformowała o tworzonej w jej uczelni bazie gromadzącej publikacje, informacje na temat danych badawczych, informacje o patentach i projektach. Podkreśliła korzyści płynące z posiadania własnego repozytorium, do których zaliczyła przede wszystkim większą kontrolę w zakresie zarządzania publikowanymi materiałami oraz fakt, że łatwiej przekonać pracowników do deponowania w repozytorium instytucjonalnym. Zbliżone do współpanelistów wnioski przedstawił Sebastian Wojnowski, który w odpowiedzi na pytanie, co należy zrobić, aby wprowadzone zasoby były dobrze widoczne, zasugerował, że uczelnie powinny rozwijać zieloną drogę otwartego dostępu. Podkreślił także znaczenie wyboru odpowiedniego narzędzia, które jak najlepiej będzie służyć uczelni, i wyraził opinię, że repozytoria instytucjonalne mają większą wartość niż inne sposoby deponowania. W wielu wypowiedziach uczestników panelu pojawiła się opinia, że najbardziej uniwersalnym narzędziem do tworzenia repozytorium jest DSpace, a jedną z jego zalet jest indeksowanie w Google Scholar. Wnioski płynące z dyskusji to przede wszystkim konieczność zwiększania świadomości na temat otwartej nauki, promowanie repozytoriów, jak również nieustanne szkolenia i współpraca.

W ostatnim panelu dotyczącym otwierania danych i finansowania infrastruktury, moderowanym przez Annę Książczak-Gronowską, głos zabrali prof. Przemysław Korytkowski reprezentujący Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy i Łukasz Wawer.

Prof. Przemysław Korytkowski w wystąpieniu „Otwieranie danych na poziomie ogólnokrajowym” przybliżył działalność OPI-PIB na rzecz nauki i szkolnictwa wyższego, zwracając uwagę, że rozwija on ponad 20 systemów kluczowych dla nauki polskiej. Najwięcej uwagi poświęcił projektowi Ludzie Nauki, który ma być najbogatszym, rzetelnym źródłem wiedzy o polskiej nauce dostępnym dla wszystkich obywateli. Przedstawił zasady tworzenia profili naukowców, ich zawartość, źródła, z których czerpane są dane oraz napotymane problemy. Podkreślił również znaczenie portalu, nie tylko dla nauki, ale też dla środowisk biznesowych.

„Finansowanie działalności bibliotek w kontekście otwartej nauki i repozytoriów, jesień – zima 2024/25” stanowiło przedmiot wystąpienia Łukasza Wawera. Zaprezentował on kilka programów finansowych, których beneficjentami mogą być biblioteki akademickie. W odniesieniu do każdego projektu przedstawił informacje o naborze, warunki, jakie musi spełnić wnioskodawca, zasady składania wniosków, kryteria wyboru projektów i poziomy finansowania. Podkreślił rolę tych inicjatyw w otwieraniu i upowszechnianiu nauki i zasygnalizował, że PCG Academia może służyć pomocą w składaniu wniosków.

W sesji pytań Anna Starek z UP w Lublinie zapytała o zasady importu danych z PBN do portalu Ludzie Nauki, a dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Kielcach Andrzej Antoniak o złoty rekord. Wyczerpujących odpowiedzi w obu kwestiach udzielił prof. Przemysław Korytkowski.

Kierując podziękowania do wszystkich prelegentów i panelistów, Anna Książczak-Gronowska zakończyła obrady. Zwieńczeniem pierwszego dnia była uroczysta kolacja zorganizowana przez partnera konferencji PCG Academia.

Drugi – międzynarodowy dzień konferencji poświęcony był wymianie doświadczeń między reprezentantami 6 z 8 Uniwersytetów Europejskich należących do grupy 4EU+, czyli sojuszu Uniwersytetów Europejskich mającego na celu utworzenie wszechstronnego Uniwersytetu Europejskiego przez nową jakość współpracy obejmującą nauczanie, edukację, badania i administrację.

Przemówienie inauguracyjne wygłosił włoski gość konferencji Michele Mennielli, menedżer ds. globalnego zasięgu w Lyrasis. Lyrasis to organizacja non-profit działająca na rzecz bibliotek, archiwów, muzeów i instytucji zajmujących się dziedzictwem kulturowym na całym świecie. Konsorcjum zarządza i koordynuje rozwojem repozytorium DSpace. Michele Mennielli mówił o narzędziach open source dla otwartej nauki oraz o mechanizmach wspierających wymagania Planu S, który zakłada natychmiastowe udostępnianie publikacji naukowych na wolnych licencjach, pozwalających na ponowne wykorzystanie treści w dowolnym celu, także komercyjnym. Prelegent zwrócił również uwagę na wyzwania i zmiany potrzebne w otwartej nauce. Podkreślał konieczność współpracy między bazami wiedzy oraz uwzględnienie faktu, że swobodny dostęp do prac badawczych będzie się rozwijać tylko ze wsparciem finansowym, które aktualnie jest niewystarczające. W referacie przypomniane zostały również zasady FAIR, nieodzowne w zarządzaniu danymi: *Findable* (możliwe do odnalezienia), *Accessible* (dostępne dla wszystkich), *Interoperable* (interoperacyjne, możliwe do połączenia z innymi danymi), *Reusable* (wielokrotnego użytku).

Wystąpienia zaprezentowano podczas dwóch paneli pod wspólnym tytułem: „Mainstreaming open science in Europe – TRAIN 4EU+ project” i poświęcono tematowi upowszechniania otwartej nauki w Europie w ramach projektu TRAIN

4EU+. Moderatorką pierwszego panelu była Lilianna Nalewajska (kierownik Oddziału Usług Informacyjnych i Szkoleń BUW), zaś pierwszą panelistką dr Zuza Wiorogórska (Wydział Dziennikarstwa Informacji i Bibliologii UW, pełnomocniczka Dyrektor BUW ds. edukacji informacyjnej i komunikacji naukowej), która zaprezentowała sukcesy Uniwersytetu Warszawskiego w zakresie otwartej nauki. Prelegentka przybliżyła założenia Sojuszu Europejskich Uniwersytetów 4EU+. Jest to transnarodowe stowarzyszenie strategiczne ośmiu uniwersytetów europejskich, a jego członkami są: Uniwersytet Karola w Pradze, Uniwersytet w Heidelbergu, Uniwersytet Paris-Panthéon-Assas, Uniwersytet Sorboński w Paryżu, Uniwersytet Kopenhaski, Uniwersytet Genewski, Uniwersytet w Mediolanie i Uniwersytet Warszawski. Projekt przyczynia się do tworzenia kompleksowej oferty edukacyjnej i wspierania innowacyjności badawczej w ramach sojuszu 4EU+. Dzięki niemu wzmacniane są m.in. strategiczne inicjatywy podejmowane przez uczelnię. Referentka zaznaczyła, że Uniwersytet Warszawski posiada doskonałą sieć bibliotekarzy i personelu wspierającego badania i znakomicie zdaje egzamin w kwestii mapowania otwartej nauki. Dr Zuza Wiorogórska podkreśliła również konieczność współpracy nad rozwojem nauki obywatelskiej (*citizen science*) – idei zakładającej zwiększenie zaangażowania mieszkańców i niespecjalistów w rozwiązywaniu problemów lokalnych przez włączenie ich do świata nauki przy wsparciu lub z udziałem naukowców. Nauka obywatelska jest jednym z głównych filarów otwartej nauki zdefiniowanej przez Komisję Europejską.

Kolejnym panelistą był dr Georg Schwesinger reprezentujący Uniwersytet w Heidelbergu. W swoim wystąpieniu zatytułowanym „As open as possible, as closed as necessary – a new Open Research Data Strategy at Heidelberg University” przedstawił proces zarządzania danymi badawczymi w macierzystym uniwersytecie, na który składają się: przygotowywanie i gromadzenie danych przez badaczy i partnerów infrastrukturalnych, skupienie się na trwałości, tj. długoterminowej dostępności i funkcjonalności wykraczającej poza indywidualne projekty badawcze, zwiększenie znaczenia otwartych danych badawczych z uwzględnieniem aspektów etycznych oraz stosowanie zasad FAIR w zarządzaniu danymi badawczymi. Dr Schwesinger zwrócił uwagę na duże znaczenie niemieckiej organizacji samorządowej Deutsche Forschungsgemeinschaft (DFG), która finansuje projekty badawcze we wszystkich dyscyplinach naukowych. Wśród wytycznych organizacji dotyczących postępowania z danymi badawczymi możemy wyróżnić staranne zaplanowanie, udokumentowanie i opisanie przetwarzanych danych badawczych i obiektów, na których te dane się opierają. Następnie niezbędne jest umożliwienie wykorzystania tych danych badawczych, jak również obiektów przez innych użytkowników. DFG oczekuje, że projekty badawcze będą zawierać opis sposobu przetwarzania danych, który powinien opierać się na liście kontrolnej. Koszty poniesione na przetwarzanie danych

badawczych w ramach konkretnego projektu powinny być uwzględnione w projekcie. Referent przedstawił następnie strukturę zarządzania danymi badawczymi w Uniwersytecie w Heidelbergu oraz główne projekty mające na celu jej poprawę do roku 2025. Dr Schwesinger omówił również funkcjonowanie repozytorium heiDATA Uniwersytetu w Heidelbergu i podkreślił, że zbiory bazy danych oraz ich pobrania znacznie wzrosły w ostatnim dziesięcioleciu. Kończąc swoje wystąpienie, zaakcentował główny cel otwartej nauki, jakim jest łączenie usług w całym cyklu życia danych, czyli stworzenie ekosystemu otwartych danych badawczych i oprogramowania.

Następne wystąpienie „Open tools supporting open science strategies at the University of Milan: a long journey” wygłosiła Paola Galimberti z Uniwersytetu Mediolańskiego. Omówiła system wspierający strategię otwartej nauki w macierzystej uczelni na przestrzeni ostatnich 20 lat. Zwróciła uwagę na politykę otwartej nauki, narzędzia, zasoby finansowe i osobowe, szkolenia oraz sposoby rozpowszechniania idei otwartej nauki. Godny uwagi i naśladowania jest sposób edukowania w zakresie otwartej nauki na Uniwersytecie w Mediolanie. Uczelnia przeprowadza szkolenia doktoranckie i studenckie, szkolenia dla wydziałów, miesięczne kursy zarządzania danymi badawczymi (RDM), szkolenia praktyczne RDM i okresowe kursy na temat zagadnień praw autorskich i sposobu składania dokumentów w instytucjonalnym repozytorium. Referentka zaznaczyła, że szkolenia muszą być dostosowane do bieżących potrzeb i wymagają ciągłego wsparcia finansowego. Paola Galimberti podkreśliła również wagę podnoszenia świadomości związanej z problemami i narzędziami otwartej nauki oraz raportowanie działalności w tym zakresie. Kolejną rzeczą, którą Uniwersytet Mediolański stara się realizować, jest zbieranie i przekazywanie informacji zwrotnych w ankietach i wywiadach. Kończąc swoją wypowiedź, prelegentka zaakcentowała potrzebę przyszłościowego nastawienia i twórczą konkurencyjność własnego środowiska z innymi uniwersytetami w Europie i świecie.

Drugi panel, stanowiący kontynuację tematu, rozpoczęła dr Zuza Wiorogórska, która po krótkim wstępie przedstawiła gości z Danii, Francji i Czech. Pierwszym mówcą był Richard Dennis z Uniwersytetu Kopenhaskiego z wystąpieniem „Advancing Open Science through Bioimaging: evaluating OMERO Plus as a proof of concept as a Research Data Management solutions”. OMERO Plus jest obrazową bazą danych naukowych i wszelkich powiązanych metadanych dla nauk biologicznych, badań biomedycznych i badań klinicznych. Prelegent przedstawił metodologię oraz sposób zarządzania danymi w OMERO Plus oraz opisał funkcjonowanie globalnego centrum badawczego reNEW specjalizującego się w dziedzinie medycyny komórek macierzystych. Następnie opisał jego organizację – konsorcjum reNEW jest finansowane przez fundację Novo Nordisk, która przyznaje grant na współpracę Uniwersytetu Kopenhaskiego, Uniwersytetu w Lejdzie i Instytutu Badań nad

Dziećmi Murdocha. Referent podzielił się również wiedzą na temat procesu przepływu pracy w bioobrazowaniu i zasad oraz korzyści otwartej nauki w tej dziedzinie. Prezentację wzbogaciła poglądowa egzemplifikacja z bogatego doświadczenia prelegenta.

Drugą referentką była Anne-Catherine Fritzingier z Uniwersytetu Sorbony (zastępca dyrektora generalnego ds. zaangażowania publicznego i upowszechniania wiedzy), która przedstawiła otwieranie nauki jako kluczowy cel macierzystego uniwersytetu. Prelegentka zaprezentowała działania w zakresie otwartej nauki w dziedzinach wiedzy rozwijanych na jej uniwersytecie (nauki o zdrowiu, nauce i inżynierii oraz sztuka i humanistyka). W ciągu roku Uniwersytet wydaje 15 000 publikacji, które należy uporządkować w odpowiednich bazach danych. W związku z tym paryska uczelnia prowadzi intensywny program edukacji w zakresie open science, skupiający się na pragmatycznym podejściu do problemu. Rozwój otwartej nauki na Sorbonie wiąże się z przystąpieniem do europejskiej inicjatywy COARA (*Coalition for Advancing Research Assessment*) oraz DORA (*Declaration on Research Assessment*). Fritzingier w konkluzji swojej wypowiedzi podkreśliła główne cele Uniwersytetu Sorbony w zakresie otwierania nauki, tzn. ewaluację publikacji, badań i polityki open science, krytyczną ocenę rankingów międzynarodowych i ich metodologii oraz świadomość ograniczeń autorskich narzędzi badawczych, jak również używania repozytorium HAL jako narzędzia monitorującego.

Ostatnim prelegentem był Milan Janiček, który zreferował funkcjonowanie otwartej nauki w środowisku praskiego Uniwersytetu Karola. Janiček, będący członkiem Centrum Wsparcia Otwartej Nauki w Bibliotece Uniwersytetu Karola, zaznaczył, że rola biblioteki znacząco wzrosła wraz z rozwojem otwartej nauki. Centrum wymaga m.in. dyscypliny w deponowaniu danych, ich analizy, a nadto prowadzi ankiety oraz obliuguje do wnoszenia poprawek przez użytkowników zarządzających swoimi danymi nieprawidłowo. Wszystkie te działania są możliwe dzięki bezpośredniej komunikacji z wybranymi badaczami oraz współpracy między wydziałami uniwersytetu. Prelegent mówił również o braku krajowej polityki otwartej nauki oraz o konieczności budowy infrastruktury związanej z tym zagadnieniem. Uniwersytet Karola organizuje seminaria i szkolenia, pomaga w przygotowaniu i spełnieniu wymagań projektów badawczych. Reasumując, czeska uczelnia rozwija się prężnie i kładzie nacisk na rzetelność i realizację zasad FAIR w otwartej nauce.

Konferencję zakończyła dyskusja, w której poruszono liczne zagadnienia podjęte podczas paneli zarówno pierwszego, jak i drugiego dnia forum. Uczestnicy zgodnie postulowali konieczność dalszych spotkań, które umożliwią nieprzerwane wzmacnianie powszechnego dostępu do wiedzy.